

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лісового господарства та екології
Кафедра лісівництва, лісових культур та таксації лісу

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Лаговський Віталій Юрійович

УДК 712.253:581.6

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Інвентаризація скверу Замкова гора у м. Житомир

205 «Лісове господарство»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ В. Ю. Лаговський
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
Старший викладач
Степаненко М.А.

Житомир – 2024

АНОТАЦІЯ

Лаговський В. Ю. Інвентаризація скверу Замкова гора у м. Житомир—
Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 205 – лісове господарство. – Поліський національний університет, Житомир, 2024.

У кваліфікаційній роботі наведено результати інвентаризації зелених насаджень, визначено баланс територій. Також розроблені заходи з покращення стану насаджень та підвищення декоративності деревних та кущових композицій.

Ключові слова: інвентаризація, сквер, зелені насадження, озеленення.

Lagovsky V. Inventory of the Castle Hill Park in Zhytomyr - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for a bachelor's degree in specialty 205 - forestry - Polissya National University, Zhytomyr, 2024.

The qualification work presents the results of the inventory of green spaces, determines the balance of territories. Measures to improve the condition of plantations and increase the decorativeness of tree and shrub compositions have also been developed.

Keywords: inventory, park, green spaces, landscaping.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ БЛАГОУСТРОЮ І ОЗЕЛЕНЕННЯ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	6
Висновки до розділу 1	11
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛИ, МЕТОДИКА ТА ОБ’ЄКТ ДОСЛІДЖЕНЬ	12
2.1. Методика та матеріали дослідження	12
2.2. Характеристика об’єкту дослідження	
Висновки до розділу 2	15
РОЗДІЛ 3. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ СКВЕРУ ЗАМКОВА ГОРА	16
3.1. Аналіз результатів досліджень	16
3.2. Напрямки та шляхи вдосконалення досліджуваного об’єкту	17
висновки до розділу 3	19
ВИСНОВКИ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25
ДОДАТКИ	30

ВСТУП

Більшість населення світу проживає в містах. Найбільш привабливі природні комплекси - річки, озера, зелені зони, навколо пам'яток історії та культури та цікавих артефактів - сильно деградували під впливом промислової та рекреаційної діяльності містян. Природне середовище міста та його околиць піддається випробуванню. Будучи центром промисловості, будівництва, автостоянок, енергетики та населення, міста є джерелами забруднення повітря, поверхневих вод, підземних вод і ґрунту. Екологічні проблеми міст (переважно найбільших) пов'язані з надмірною концентрацією населення, транспортних і промислових підприємств на відносно невеликих територіях і формуванням штучних ландшафтів, далеких від стану екологічної рівноваги.

В Україні зелена зона в катастрофічному стані. Загалом у всьому світі докладаються зусилля для озеленення та прикрашання міської економіки. Підвищена карбонізація та запиленість повітря, несприятливі фізико-механічні властивості ґрунту, асфальтне покриття вулиць і площ, наявність підземних комунікацій і споруд у прикореневій зоні, досвічування рослин у нічний час, механічні пошкодження та інтенсивне використання насаджень міським господарством. популяція – все це негативно впливає на місто Екологічні умови довгостроково негативно впливають на життєдіяльність рослин і призводять до передчасної загибелі дерев задовго до початку природного старіння.

Метою досліджень є проведення інвентаризації зелених насаджень скверу Замкова гора у м. Житомир. Для досягнення цієї мети ставили наступні завдання:

- аналіз існуючого стану насаджень та благоустрою території;
- провести інвентаризацію скверу;
- розробити заходи з покращення стану території.

Об'єктом дослідження є сквер Замкова гора у м. Житомир.

Предметом дослідження є зелені насадження скверу Замкова гора у м. Житомир.

Методи дослідження: дендрологічні – для встановлення таксономічного складу дендрофлори; ландшафтної таксації – для проведення інвентаризації зелених насаджень.

Перелік публікацій:

1. Красновський О. О., Лаговський В. Ю., Богданець І. В. Використання лісових розсадників як джерело посадкового матеріалу для озеленення міст. «Лісові екосистеми: сучасні проблеми і перспективи досліджень – 2024» : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 31 травня 2024 р. Житомир : Поліський національний університет, 2024. С. 60.

2. Лаговський В.Ю. Особливості досліджень садово-паркових об'єктів в м. Житомир сучасних умовах. «ЕКОЛОГІЯ. НАУКА. ПРАКТИКА-2024»: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф., 22 квітня 2024 р. Житомир: Поліський національний університет, 2024. С. 70–71.

Практичне значення результатів: результати кваліфікаційної роботи можуть бути використанні при розробці проєкту реконструкції скверу Замкова гора у м. Житомир.

Структура та обсяг роботи: робота включає 44 сторінки друкованого тексту, з них основного тексту – 30 сторінки, 8 таблиць, 3 рисунків, 42 використаних джерел літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ БЛАГОУСТРОЮ І ОЗЕЛЕНЕННЯ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Благоустрій міста є одним із актуальних питань сучасного містобудування. Завдання, яке він вирішує, – створити умови для проживання та комфортні умови для різноманітної діяльності населення. Містобудування передбачає поліпшення санітарних умов у житлових будинках, транспортне та інженерне обслуговування населення, штучне освітлення міських територій та оснащення їх необхідним обладнанням, поліпшення міського середовища шляхом озеленення та санітарного очищення [1-3].

Завдання розвитку міст зводиться до створення здорових, зручних і якісних умов життя міського населення. При вирішенні цих завдань ще більшого значення набуває візуальне обладнання, ландшафтне оформлення зовнішнього ландшафту, функціональні просторові конструкції та відкриті майданчики. Дедалі гостріше постають питання створення екологічно чистих міст, охорони історико-культурної спадщини людей [4-8].

Містобудування невіддільне від містобудування і є однією з найважливіших складових містобудування. Завдання розвитку міст зводиться до створення здорових, комфортних і культурних умов проживання міського населення. Благоустрій міст спрямований на вирішення однієї з найважливіших проблем сучасності – покращення міського середовища шляхом озеленення та очищення міських територій [9].

Відмінною рисою сучасного садово-паркового мистецтва є використання зелених насаджень для поліпшення умов праці людини, побуту та розваг, перенесення зелених насаджень безпосередньо в сферу людської діяльності: на території заводів і фабрик, установ, навчальних закладів. та дитячі заклади, громадські та житлові будинки. Прогресивним напрямком озеленення міст вважається створення навколо них зелених смуг, накопичувачів чистого повітря і великої кількості зелених рослин, що проникають на їх територію. У

населених пунктах зони відпочинку створюються на базі існуючих лісових масивів і перетворюються на лісопарки [10, 11, 16].

Методи управління екологічними процесами в містах є дуже складними і можуть бути реалізовані лише з урахуванням як соціальних, так і природних аспектів середовища існування людини. З точки зору композиційної теорії Р. Ганса, життя людей зазвичай протікає в малих групах: у сім'ях, у робочих колективах тощо. Що представляють ці групи? Він не дозволяє людям діяти безрозсудно в чужому міському середовищі. Тому люди сприймають зміни в природному середовищі двояко: через мікроскопічний світ — квартали, квартали, вулиці, а також країни та планети [12-14].

Благоустрій міста є перш за все загальною метою муніципальної діяльності та загальним результатом міської економіки. Немає жодних методологічних підстав звужувати рамки наведених термінів і виключати певні напрями «покращення» із сукупності економічних досягнень міста. В останньому випадку необхідно буде вибрати спеціальну термінологію для цих галузей, що є нелегким завданням, враховуючи брак нашої муніципальної термінології [17-22].

Під благоустроєм міст у вузькому розумінні слід розуміти благоустрій житла або вулиць, а саме: планування, муніципальне будівництво, житлові та земельні питання, мощення, зелені насадження, утримання вулиць, вуличний рух, міські комунікації, міське освітлення та опалення. При цьому немає потреби в спеціальному терміні «зовнішнє поліпшення», який на практиці використовується лише шляхом успадкування. Насправді невизначений зміст «зовнішнього ландшафту» нашої країни включає найрізноманітніші об'єкти, серед яких найпоширенішими є зелені рослини, освітлювальні та декоративні елементи. При цьому зелені насадження є не тільки зовнішнім ландшафтом, а й відіграють найважливішу соціально-гігієнічну роль, при цьому для двох останніх об'єктів взаємозв'язок не настільки тісний, щоб спеціально

створювати категорію «потрібності» практично немає. зовнішній» пейзаж [23, 26, 30].

Як і для містобудування, архітектури та технології, благоустрій території також має важливе значення для формування високого архітектурного мистецтва, функціонального планування, соціального дому, санітарії та екологічної якості міських територій, особливо житлових районів. Житло не можна вважати комфортним, якщо довкола будівлі неохайне [24, 25, 27, 28, 29].

Питання комплексного благоустрою вирішуються на всіх етапах містобудівного та будівельного проектування та реалізуються у повній відповідності до проекту забудови. Основна концепція комплексного благоустрою визначається проектами детального планування територій, а також конкретними рішеннями, обсягами та вартістю проектів забудови окремих територій. . Селітебна територія - це частина міста, призначена для організації житлового середовища - середовища невиробничої діяльності населення, де здійснюються побутова діяльність, відпочинок, утримання та господарські функції [32-36].

Загальним принципом формування житлових територій є раціональне використання ресурсів і міських земель для забезпечення мешканцям найбільших зручностей для задоволення їх соціальних, культурних і побутових потреб. Цей принцип реалізується шляхом формування житлових районів різного територіального рівня [31, 35, 37].

Місця житлової та змішаної житлової забудови найбільш характерні для районів у центрі міста, де переважає історична забудова, але також зустрічаються в соціальних центрах та на головних магістралях. Функціонально ділянки поділяються на будівельну та житлову частини та включають озеленені зони з майданчиками для ігор та відпочинку, паркінги та гаражі для тимчасової стоянки автомобілів. Функціонально тут розташовані житлова та змішана житлова забудова, території дитячих садків, зелені зони під житлові комплекси, прилеглі (основні) зони культурно-побутового обслуговування, тимчасові

стоянки та гаражі для автомобілів, під'їзди до житлових та громадських будівель [42].

Житлові мікрорайони та громади — це сучасні форми функціонально-планувальної організації житлових територій у міських житлових масивах. Житлова архітектура представлена в основному типовими житловими будинками в різних серіях великомасштабної забудови [38].

Селітебна мікрорайон - територія, що не перевищує 30 гектарів. До території мікрорайону входять: житлові та змішані житлові комплекси, території шкіл, об'єкти культурно-побутового обслуговування, побутового обслуговування, громадські об'єкти, а також важливі зелені насадження мікрорайону (сади, сквери), території, зайняті автостоянками, вулиці та проходи [39].

Особливості функцій і планувальних організацій різних типів селітебних територій обумовлюють відмінності в організації їх зовнішніх ландшафтних систем, змісті і функціонуванні кожного елемента. Водночас існують і деякі загальні положення, які є основою для формування, змісту та функціонування системи благоустрою міського житлового фонду [40].

В умовах інтенсивного соціально-економічного розвитку сучасних міст, трансформації планувальних структур, масштабної реконструкції забудови, становлення ринку житла проблеми зовнішнього благоустрою необхідно вирішувати на більш високому рівні мистецтва, науки і техніки [41].

Досягнення головної мети – комфортного середовища проживання – має передусім враховувати соціальні процеси, які відбуваються в житлових територіях [40].

Тому озеленення – це комплексний процес, що включає безпосередньо посадку дерев, кущів і квітів, створення газонів, виконання різноманітних проектів озеленення та благоустрою [42].

Тому необхідно розробити комплекс робіт і заходів щодо створення здорових, комфортних і культурних умов проживання мешканців у міських, міських та сільських населених пунктах [12].

Висновки до розділу 1:

1. Методи і види благоустрою територій селітебної забудови базуються на класичних методах і включають конкретні заходи, що дозволяють значно поліпшити зовнішній, екологічний, санітарно-гігієнічний та естетичний стан міста.

РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛИ, МЕТОДИКА ТА ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1. Матеріали та методика досліджень

Поєднання обліку систем зелених насаджень з інвентаризацією об'єктів озеленення та технологією нерухомості є складовою частиною інвентаризації об'єктів зеленого господарства в населених пунктах. Об'єктами благоустрою у сфері зеленого господарства в населених пунктах є: парки, парки культури і відпочинку, парки - пам'ятки садово-паркового мистецтва, аквапарки, трав'яні парки, лісопарки, буферні парки, регіональні парки, національні парки; меморіальні парки та інші парки, зони відпочинку, зони спеціального використання, озеленення прилеглих територій [16].

Інвентаризацію системи зелених насаджень проводили відповідно до Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України, затвердженої наказом Міністерства будівництва, архітектури, житлово-комунального господарства України від 16 січня № 8, 2007 [13].

Інвентаризацію зелених насаджень у територіях житлової забудови проводить бюро технічної інвентаризації або інші підприємства та організації з правом проведення інвентаризації. Роботи з інвентаризації можуть проводитися балансоутримувачем об'єктів благоустрою державної або комунальної власності, який має технічні навички та відповідні знання. Фондові виконавці зобов'язані погоджувати свої дії з виконавчим органом міської, селищної, сільської ради. Періодичність робочого циклу, пов'язаного з інвентаризацією об'єкта, - один раз на п'ять років. Розпродаж запасів триває з квітня по липень по вівторок [16].

До обов'язків балансозахисника входить: своєчасна інвентаризація та паспортизація об'єктів благоустрою відповідно до плану та в межах коштів, виділених органами державної адміністрації та місцевого самоврядування; зелених зон [40].

Метою інвентаризації є отримання достовірних даних про системи зелених насаджень, елементи ландшафту та стан нерухомого майна та складання паспорта зеленосподарських об'єктів населеного пункту [35].

Паспортні дані є основою інформації для планування забудови населених пунктів. Успіх відновлення, реконструкції та експлуатації об'єктів зеленого господарства залежить від ефективності проведених профілактичних і лікувальних заходів, створення сприятливих умов для формування рослин і рослинних композицій високої декоративності, екологічності та стійкості; до несприятливих факторів зовнішнього середовища [35].

Відповідно до цього методу інвентаризації насаджень, дерева та кущі в межах території нумеруються в відомостях інвентаризації та на плані поверху. Часто нумерація не носить сталого характеру. Існуючі орієнтири – дороги, вулиці, будівлі та різноманітні розпізнавальні знаки – використовуються для зв'язку ділянок природного ландшафту [28].

Намалюйте дерево в плані та визначте стовбур колом. Позначте групи кущів відповідними контурами за площею, яку займають їхні крон [7].

В інвентаризаційних відомостях по кожному виду дерев і кущів зазначаються такі оціночні та декоративні показники: сорт, вік, висота, діаметр і якісний стан. Крім того, можна збирати дані про стовбури дерев, крони, листя та квіти [32].

Таксаційні показники деревно-чагарникових рослин визначаються за методом лісової таксації. Таксономічна оцінка проводиться по його окремих компонентах [36].

2.2. Характеристика дослідного об'єкту

Історична місцевість на лівому березі річки Кам'янка, де почалася історія Житомирської фортеці. Насправді ця дерев'яна замкова фортеця знаходилася на високому мисі (пагорбі) біля урвища над річкою Кам'янкою, на нинішніх

вулицях Замковій і Каселадарній, приблизно в районі нинішнього розташування будівлі архіву (вул. Замкова, 5).

Навколо замку в річці Рудавці поступово будували поселення або скельні цитаделі, які нині є вулицями Соборною, Рильською, Басиною та Майданною. Найстарішою спорудою зі східної сторони замку, біля головного входу в замок, є дерев'яна козацька церква Пресвятої Трійці (біля неї нині Хрестовоздвиженська церква (вже колишній природничий музей) (рис. 2.1.)

Рис. 2.1. Замкова гора на території Житомира: I - Середньовічне місто (окольний град на Замковій Горі); II - Передмістя вздовж старої Бердичівської вулиці (тепер Мала Бердичівська) і безименного струмка; III - Передмістя(Подол) між старими дорогами на Чуднів і Барашівку; IV - Торговиця між старою дорогою на Крошню і дорогою на Вереси; V - Поезуїтська Юридика. А - землі Бернандинського монастиря між дорогами на

Вереси і Станишівку; В - землі Руської місії католицької церкви між дорогою на Вільськ і старою дорогою на Крошню.

Початок ХІХ ст. Залишки дерев'яної фортеці, яка втратила своє значення ще у ХVІІІ столітті, знесені. Замок і форпост відокремлюють від навколишньої території урвище над Кам'янкою, крутий схил, що веде до річки Рудавки та безіменного струмка (виходить з півдня, межує з Поезуїцькою юридиком), а також штучно насипаний земляний вал і насип. канава . Є вода (зі сходу та південного сходу), а також дамба під мурами замку. У цих межах Житомир юридично проіснував як середньовічне місто до кінця ХVІІІ ст.

Хоча це вже 18 ст. Відомі два передмістя Житомира (Поділ і південно-східне передмістя між Бердичівською, Зеленою та дорогою на Сінгури), а також Поезуїцька Юридика і Торговиця. Всі прийшли за міську стіну. У центрі цього середньовічного міста розташована площа Ринок. В'їзд до самого середньовічного Житомира забезпечували два підйомні мости на міських стінах і викопані перед ними рови, наповнені водою.

Останніх смертельних пошкоджень будівля на Замковій горі зазнала під час бойових дій під час визволення Житомира від німецько-фашистських загарбників у ніч з 31 грудня 1943 року на 1 січня 1944 року, коли весь середньовічний Житомир зруйновано. Повністю зруйновано. Після війни їх не відновлювали, але на їхньому місці поступово створювалася абсолютно нова вулична мережа (за винятком вулиці Соборної): зокрема, була вимощена вулиця Нова (нині Рильського). Замкова гора має 5 вулиць і 1 площу. Головні вулиці: Кафедральна, Замкова та Замковий Майдан. Назву місцевості зафіксовано в топонімах: вулиця Замкова та Замковий майдан.

Рис. 2.2. Замкова гора наприкінці XIX ст.

Рідкісний знімок Замкової гори, зроблений у новозбудованому будинку обкому партії (1957 р.). Як бачимо, на південній частині Старого міста Житомира не збереглося жодної споруди (рис. 2.3). Дальній - Мальованка (центр - незабудована частина колишнього Житомирського кладовища).

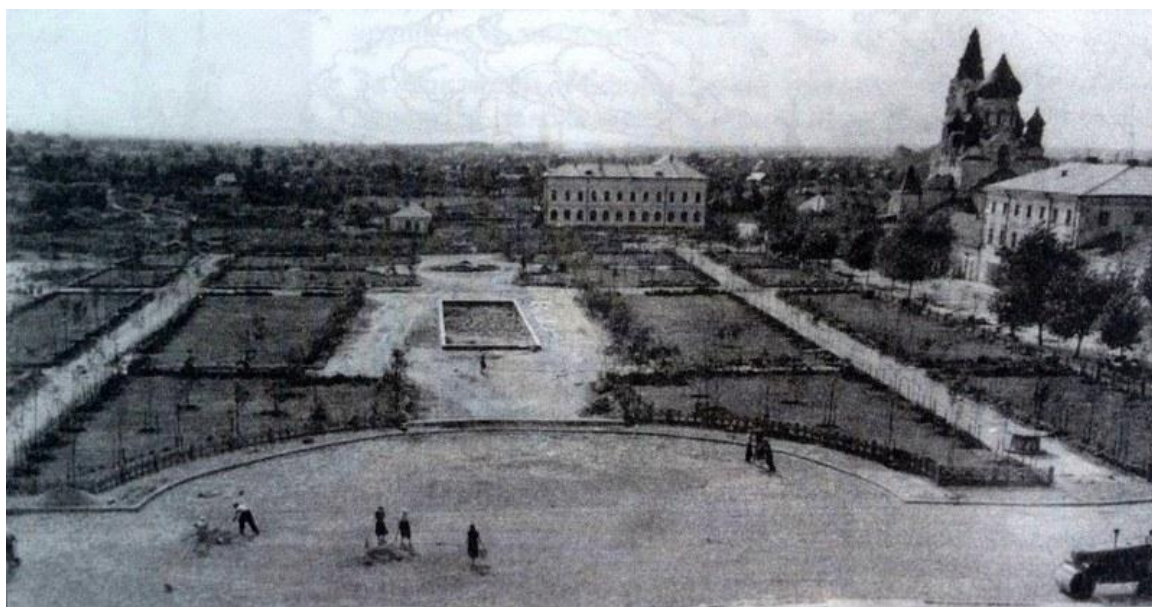

Рис. 2.3. Вид на замкову гору (1957 р.)

Структура формування території міста, розроблена на топографічній основі плану 1781р.

Рис. 2.4. Сквер у 60-х роках XX століття

Восени 1981 року під час геологорозвідувальних робіт на високому березі р. Житомиркаменки було виявлено підземну печеру. При ближчому розгляді на одній зі стін можна побачити старовинний текст. Це відкриття відразу привернуло увагу вчених і громадськості. В огляді відкритих культурних пам'яток брав участь науковий співробітник обласного історичного музею, співробітник Інституту археології АН УРСР, археолог О. Місяць. Блечевський. Стаття про знахідку була опублікована в газеті «Радянська Житомирщина» 14 жовтня 1981 року.

Згодом дослідження печери обмежилося фотографуванням напису, текст якого пізніше був переданий доктору історичних наук С.О.Висоцькому, на його думку, текст належав до XV-XVI ст.

Висновки до розділу 2:

1. Інвентаризацію системи зелених насаджень проводили відповідно до Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України, затвердженої наказом Міністерства будівництва, архітектури, житлово-комунального господарства України від 16 січня № 8, 2007.

2. Замкова гора є цінним об'єктом не тільки з точки зору озеленення міста, але й як археологічно цінна територія. Тому реконструкція об'єкту має проводитись лише з обговоренням з громадськістю та істориками й археологами.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ДЕНДРОФЛОРИ ТА ЛАНДШАФТНА СТРУКТУРА НАСАДЖЕНЬ ПАРКУ

3.1. Аналіз результатів досліджень

Баланс території наведено у таблиці 3.1.

У парку «Замкова гора» росте 18 видів дерев і кущів, з яких лише 2 відносяться до категорії кущів: ялівець козацький і жимолость татарська. Найбільш чисельними є липа серцелиста (274 екз.), туя західна (50 екз.) та гіркокаштан звичайний (49 екз.) (табл. 3.2.).

Див. Додаток А для інформації про вимірювання рівня дерев для дерев і кущів на площі.

Велика кількість дерев мала II або III категорію стану здоров'я, більшість із яких були пошкоджені (табл. 3.3.).

Таблиця 3.1

Баланс загальної території садово-паркового об'єкту

№ п\п	Види об'єктів	кв.м	% до загальної площі
1	Доріжки	4438	22,0
2	Майданчики	918	4,6
3	Зелені насадження	14818	73,4
Всього		20174	100

Для покращення іміджу міста Житомира та забезпечення більшої конкурентоспроможності насадження, що проектується, повинні мати естетичний вигляд, озеленення відповідати сучасним стандартам та бути організованим за сучасними технологіями.

Таблиця 3.2.

Зведена відомість дерев та кущів скверу

№ з/п	Вид, культивар	Кількість стовбурів (шт.) діаметром, см																												Σ
		8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52	54	56	60			
1	Береза повисла									1	2	1		1	1				1									7		
2	Біота східна	2																										2		
3	В'яз гладенький																									1	1			
4	Гіркокаштан звичайний	3	1		1	1	1				2		4	5	1	5	6	4	4	6	1	3	1					49		
5	Горіх грецький	1									1		1		1	1					1			2			8			
6	Горіх чорний									2																	2			
7	Горобина арія						2	1		1	1	1	1	1	1												9			
8	Горобина звичайна				1																						1			
9	Катальпа бігнонієвидна											1								1							2			
10	Клен гостролистий							1		2	1	3	3	2	3	2	1	2	2	2	2	1	1				28			
11	Клен явір									1	2	2		2	2	7	1		1								18			
12	Липа серцелиста	5		3	2	5	1	6	3	10	10	20	15	20	28	24	21	21	17	8	9	14	17	6	6	1	2	274		
13	Слива розлога	2			1																						3			
14	Туя західна	50																									50			
15	Ялина звичайна	12					1		2	2	1	2															20			
16	Ялина колюча ф. сиза		2				1	1	1				1														6			
17	Жимолость татар.	2																									2			
18	Ялівець казацький	1																									1			
Всього		78	3	3	5	6	6	9	6	19	20	30	25	31	37	39	29	27	25	16	13	19	19	6	8	1	3	483		

Таблиця 3.3.

Зведена відомість дерев та кущів скверу, які підлягають рубці

№ з/п	Вид, культивар	Кількість стовбурів (шт.) діаметром, см																	Σ
		8	10	14	22	24	26	28	30	32	34	36	40	42	44	46	48	50	
1	Береза повисла					1	1				1								3
4	Гіркокаштан звичайний	2							2	2				2				1	9
5	Горіх грецький								1										1
12	Липа серцелиста			1			1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1		16
14	Туя західна	48																	48
15	Ялина звичайна	1																	1
16	Ялина колюча ф. сиза		2																2
Всього		51	2	1		1	2	1	4	4	2	2	1	4	1	2	1	1	80

3.2. Напрямки та шляхи вдосконалення досліджуваного об'єкту

Основними напрямками вдосконалення, на які спрямоване дослідження, є:

- зрізати хворі та сухі дерева;
- Висадити нові декоративні рослини;
- Благоустрій території організації.

Нові насадження створюють висаджуванням деревних рослин, кущів, улаштуванням газонів і клумб і їх оформленням виткими рослинами.

Використовуйте для формування ландшафту різні види і форми рослинності:

- груп – окремі самостійні групи дерев і кущів;
- солітерів - Одиночна посадка;
- Луки та газони – трав'янисті відкриті простори;

Види рослин вибирають, виходячи з ґрунтово-кліматичних умов місцевості та специфіки ділянки.

Ефектно виглядає сорт клена ясенелистого «Фламінго». Під час цвітіння листя рожеві, а після цвітіння мають білі плями (рис. 3.1).

Рис 3.1 Різні сорти рослин роду клен

Вздовж центральної алеї рекомендуємо висаджувати дерева клена гостролистого сорту «Глобосум», висота якого може досягати 6 м, а діаметр крони 4-6 м. Під час цвітіння листя цього сорту зелені, восени блідо-жовті.

Ранньою весною звичайний гіркокаштан *Umbraculifera*, висаджений на задньому плані цієї території, буде пишно цвісти (Рисунок 3.2).

На передньому плані плануються регулярні посадки акації сорту «*Umbraculifera*» (рис. 3.3).

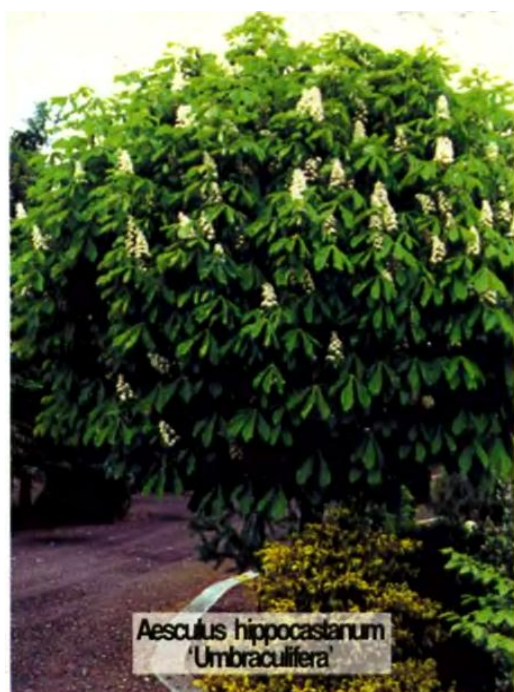

Рис.3.2 Гіркокаштан звичайний

Рис 3.3 Ясен звичайний

Серед декоративних чагарникових видів можна відмітити карагана деревовидна 'Pendula', самшит вічнозелений, кизильник блискучий (рис. 3.5).

Рис. 3. 5. Декоративні види кущів

На території розбили звичайний садово-парковий газон. Спосіб створення газону полягає в посіві насіння дерну з використанням травосуміші, отриманої з насіння трав, таких як комір луговий і райграс лучний.

Важливим напрямком благоустрою об'єкту є також благоустрій території, який передбачає нанесення розмітки доріжкової мережі та майданчиків, освітлення території, встановлення малих архітектурних форм.

Мережа доріжок є найважливішим елементом озеленення. При проектуванні ми враховували функціональне призначення дороги, характер покриття та зручність використання.

Покриття має забезпечувати необхідну міцність і шорсткість поверхні, бути безпилковим, економічним у експлуатації та мати високі декоративні якості. Для мощення доріг використовують тротуарну цеглу і природний камінь.

Висновки до розділу 3:

1. Площа скверу на Замковій горі складає 2,0174 га, у складі якої зелені насадження займають 1,4818 га (73,4 %), доріжки та стежки – 0,4438 га (22,0 %), майданчик – 0,918 га (4,6 %).

2. У парку «Замкова гора» росте 18 видів дерев і кущів, з яких лише 2 відносяться до категорії кущів: ялівець козацький і жимолость татарська. Найбільш чисельними є липа серцелиста (274 екз.), туя західна (50 екз.) та гіркокаштан звичайний (49 екз.)

3. Роботи з створення об'єкту об'єднані в такі групи: посадка дерев, чагарників, догляд за ними; влаштування газонів і квітників, догляд за ними; благоустрій території.

4. Під час проведення реконструктивних робіт планується вирубати 80 дерев та посадити 73 дерев та кущів. Після проведення робіт загальна кількість дерев і кущів сягатиме 474 екземплярів.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання дипломної роботи розроблено проект благоустрою та озеленення території скверу на Замковій горі у м. Житомир. Для цього був проведений літературний пошук по даній темі, дослідження природних умов району, аналіз існуючого стану насаджень та благоустрою даної території, розроблено агротехніку створення зелених насаджень і догляд за ними. А також розраховано економічне обґрунтування реалізації проекту.

1. Площа скверу на Замковій горі складає 2,0174 га, у складі якої зелені насадження займають 1,4818 га (73,4 %), доріжки та стежки – 0,4438 га (22,0 %), майданчик – 0,918 га (4,6 %).

2. У парку «Замкова гора» росте 18 видів дерев і кущів, з яких лише 2 відносяться до категорії кущів: ялівець козацький і жимолость татарська. Найбільш чисельними є липа серцелиста (274 екз.), туя західна (50 екз.) та гіркокаштан звичайний (49 екз.)

3. Роботи з створення об'єкту об'єднані в такі групи: посадка дерев, чагарників, догляд за ними; влаштування газонів і квітників, догляд за ними; благоустрій території.

4. Під час проведення реконструктивних робіт планується вирубати 80 дерев та посадити 73 дерев та кущів. Після проведення робіт загальна кількість дерев і кущів сягатиме 474 екземплярів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус В. І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів / В. І. Білоус. – К. : Наук. світ, 2001. – 299 с.
2. Благоустрій сільських населених пунктів / Н. Н. Касіна, І. Л. Дабагян, С. М. Соколов [та ін.]. – К. : Будівельник, 1984. – 72 с.
3. Інвентаризація кущових рослин агробіостанції Уманського ДПУ ім. П. Г. Тичини / В. А. Вітенко, Ю. А. Величко // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2011. – Вип. 21.15. — С. 34–36.
4. Визначник рослин України / [за ред. Д. К. Зерова]. – К. : Урожай, 1965. – 878 с.
5. Гузенко Т. Г. Озеленення та зовнішній благоустрій / Т. Г. Гузенко. – К. : Будівельник, 1973. – 51 с.
6. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні : довідник / М. А. Кохно, Л. І. Пархоменко, А. У. Зарубенко [та ін.]; [за ред. Кохно М. А.]. – К. : Фітосоціоцентр, 2002. – Ч. 1. – 448 с.
7. Деревья и кустарники декоративных лесонасаждений Полесья и Лесостепи УССР / [под общ. ред. Н. А. Кохно]. – К. : Наук. думка, 1980. – 236 с.
8. Деревья и кустарники, культивируемые в Украинской ССР. Покрытосеменные : справ. пособие / [под общ. ред. Кохно Н. А.]. – К. : Наук. думка, 1986. – 720 с.
9. Дідух Я. П. Картомоделі парків центральної частини м. Києва як основи оптимізації зелених насаджень / Я. П. Дідух, Ю. О. Клименко, У. М. Альошкіна // Магістеріум. Природничі науки. – 2004. – Вип. 16. – С. 92–98.
10. Дудин Р. Б. Видова та вікова структура насаджень скверу ім. Т. Г. Шевченка у Хмельницькому / Р. Б. Дудин // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2008. – Вип. 18.6. – С. 38.
11. Дудин Р. Б. Консерваторська діяльність в історичних парках / Р. Б. Дудин // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України.

– 2008. – Вип. 18.12 – С. 180–183.

12. Дудин Р. Б. Фітоценотична структура старовинних парків та шляхи її регулювання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук : спец. 06.03.01 «Лісові культури та фітомеліорація» / Роман Богданович Дудин. – Львів, 2009. – 20 с.

13. Інструкція з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах

України № 226 від 24.12.2001 / Державний комітет будівництва, архітектури та житлової політики України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0182-02> (дата звернення 10.09.2019).

14. Заячук В. Я. Дендрологія : підручник / В. Я. Заячук. – [Вид. 2-ге зі змін. та доповн.]. – Львів : СПОЛОМ, 2014. – 676 с.

15. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія : навч. посіб. / О. А. Калініченко. – К. : Вища школа, 2003. – 199 с.

16. Клименко Ю. О. Еколого-біологічні основи відновлення старовинних парків Полісся та Лісостепу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : спец. 06.03.01 «Лісові культури та фітомеліорація» / Юрій Олександрович Клименко. – Львів, 2012. – 32 с.

17. Ковалевський С. Б. Особливості ландшафтно-планувальної структури Голосіївського парку імені М. Т. Рильського / С. Б. Ковалевський, І. О. Сидоренко, А. Л. Соботович // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2008. – Вип. 18.12. – С. 37–44.

18. Кузнецов С. І. Біоекологічні та фітомеліоративні засади паркознавства / С. І. Кузнецов, Ю. О. Клименко // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2003. – Вип. 13.5. – С. 317–320.

19. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць : підручник / В. П. Кучерявий. – Вид. 2-ге. – Львів : Світ, 2008. – 456 с.

20. Кучерявий В. П. Структура і динаміка паркових фітоценозів Заходу України : моногр. / В. П. Кучерявий, Р. Б. Дудин. – Львів : Компанія

«Манускрипт», 2013. – 192 с.

21. Липа О. Л. Дендрологія з основами акліматизації / О. Л. Липа. – К. : Вища шк., 1977. – 205 с.

22. Логгінов В. Б. З матеріалів інвентаризації деревних інтродуцентів у держлісфонді УРСР / В. Б. Логгінов // Інтродукція та акліматизація рослин на Україні. – 1982. – Вип. 20. – С. 15–18.

23. Методи оцінки естетичного стану вікових деревних насаджень історичної частини Національного дендропарку «Софіївка» НАН України / В. П. Шлапак, Г. І. Музика, В. А. Вітенко та ін. // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2010. – Вип. 20. 6. – С. 8–13.

24. Про затвердження Інструкції про порядок проведення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна № 127 від 24.05.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-01> (дата звернення: 20.05.2019).

25. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України № 105 від 10.04.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06> (дата звернення: 19.09.2019).

26. Ткаченко І.В., Сердюк К.В., Нестеренко С.В. Аналіз проблеми озеленення автомобільних доріг та вулиць. ACADEMIC JOURNAL Industrial Machine Building, Civil Engineering, 2014, 1.40. С. 328-335.

27. Шолок І. В. Порівняльний аналіз озеленення великих міст України та Європи. Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна Серія" Екологія", 2014, 1140. С. 42-49.

28. Олексійченко Н. О. Створення проекту історико-етнографічного парку як окремого виду садово-паркового об'єкту в контексті формування національної свідомості [Електроний ресурс] / Н. О. Олексійченко, Н. В. Гатальська // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв Сер. Мистецтвознавство. Архітектура. – 2009. – № 7. – С. 100–106. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/had_2009_7_16.pdf.

29. Родічкін І. Старовинні мастки України / І. Родічкін, О. Родічкіна. –

К. : Мистецтво, 2005. – 381 с.

30. Санітарні правила в лісах України [Електронний ресурс] : наказ М-ва аграр. політики та продовольства України від 21.03.2012 № 136. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0505-12>

31.Стрілець В.Ф. Синтез садово-паркової архітектури і містобудування Лівобережної України. Вісник [Київського національного університету культури і мистецтв]: Мистецтвознавство, 2010, 22. С. 142-149.

32.Ткаченко І.В., Сердюк К.В., Нестеренко С.В. Аналіз проблеми озеленення автомобільних доріг та вулиць. ACADEMIC JOURNAL Industrial Machine Building, Civil Engineering, 2014, 1.40. С. 328-335.

33.Шолок І. В. Порівняльний аналіз озеленення великих міст України та Європи. Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна Серія" Екологія", 2014, 1140. С. 42-49.

34. Тихонов В. І. Озеленення міст і селищ / В. І. Тихонов, В. Ф. Петренко, В. А. Садова. – К. : Будівельник, 1990. – 208 с.

35. Gobster P. H. Mapping the intellectual landscape of Landscape and Urban Planning / P. H. Gobster // Landsc. Urban Plan. – 2014. – Vol. 106. – P. 1–5.

36. Gobster P. H. Mining the Landscape: Themes and trends over 40 years of Landscape and Urban Planning / P. H. Gobster // Landsc. Urban Plan. – 2014. – Vol. 126. – P. 21–30.

37. Gobster P. H. A revised aims and scope for Landscape and Urban Planning: An International Journal of Landscape Science, Planning and Design / P. H. Gobster // Landsc. Urban Plan. – 2014. – Vol. 106. – P. 289–292.

38.Mirov N. T. The Genus Pinus / N. T. Mirov. – New York : Ronald, 1967. – 602 p.

39.Render A. Manual of cultivated trees and Shurbs / A. Render // New York : Macmillian, 1949. – 996 p.

40. Syme G. J. Lot size, garden satisfaction and local park and wetland visitation / G. J. Syme, D. M. Fenton, S. Coakes // Landsc. Urban Plan. – 2001. – Vol. 56.

– P. 161–170.

41. The IUCN Red List of Threatened Species [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.iucnredlist.org/>.
42. Waugh M. The shell book of country parks / Mary Waugh. – USA : David and Charles Limited, 1981. – 224 p.